

نیایش در ورود به ماه رمضان

نیایش نقل شده از امام سجاد(ع) در آغاز ماه مبارک رمضان:

ستایش برای خداست که ما را به سپاس خود رهنمون گردید، و بدان اهلیت بخشید تا از شکرگزاران احسان او باشیم، و بر این کار، ما را پاداش نیکوکاران دهد.

ستایش برای خداست که دین خود را به ما عطا فرمود، و ما را به آیین خود ویژه گردانید، و به راه‌های احسان خویش پویا ساخت تا به فضل نعمت او به سوی خشنودی‌اش روانه شویم؛ ستایشی که آن را از ما قبول کند و به سبب آن از ما راضی شود.

ستایش برای خداست که ماه خود، ماه رمضان، را از جمله راه‌های احسان قرار داد، که ماه روزه، ماه اسلام، ماه پاکیزگی از آلودگی‌ها، ماه رها شدن از گناهان و ماه شب زنده‌داری است؛ «ماهی که قرآن در آن نازل گردیده؛ قرآنی که راهنمای مردم و نشانه‌ی آشکار هدایت و جداکننده‌ی حق از باطل است.» [بقره، ۱۸۵]

پس به سبب حرمت‌های فراوان و فضیلت‌های نمایان که برای این ماه مقرر داشت، برتری آن را بر دیگر ماه‌ها عیان فرمود. برای بزرگداشت آن، چیزهایی را که در ماه‌های دیگر حلال کرده بود، در این ماه حرام گردانید، و خوردنی‌ها و آشامیدنی‌ها را غدغن کرد، و برای آن زمانی معین قرار داد، که نه اجازه می‌دهد آن زمان معین پیش انداخته شود، و نه می‌پذیرد که به تأخیر افتد.

آن‌گاه یکی از شب‌های این ماه را بر شب‌های هزار ماه دیگر برتری داد و نام آن را «شب قدر» نهاد؛ شبی که در آن «فرشتگان و روح به فرمان پروردگارشان با تقدیر بی‌تغییر الهی که برای هر کاری در نظر گرفته شده، فرود می‌آیند.» [سوره قدر]

خدایا، بر محمد و خاندانش درود فرست و ما را بیاموز که چگونه فضیلت این ماه را بشناسیم و حرمتش را بزرگ بشماریم و از آن چه منعمان فرموده‌ای خودداری کنیم، و یاری کن تا با ننگ داشتن اعضا و جوارح خود از گناه و به کار گماشتن آن‌ها در آن چه سبب خشنودی توست، روزهای آن را روزه بداریم؛ آن‌سان که به سخنان بیهوده گوش نسپاریم، و چشم خود را به سوی بازیچه‌ها ندوانیم، و به حرام‌ها دست نکشاییم، و به سوی ناشایسته‌ها قدم بر نداریم، و شکم‌هایمان جز آن چه تو حلال کرده‌ای در خود جمع نکنند، و زبان‌مان جز آن چه تو فرموده‌ای، نگویند، و جز در آن چه ما را به ثواب تو نزدیک می‌سازد، خود را به زحمت نیندازیم. و جز آن کار که ما را از عقاب تو حفظ می‌کند به کار دیگر نپردازیم. آن‌گاه به لطف

خود، همه‌ی این اعمال را از ریای ریاکاران، و آوازه‌جویی آوازه‌جویان، بیبرای، تا کسی را در عبادت خود با تو شریک نگیریم و جز تو منظور و مرادی نجویم.

خدایا، بر محمد و خاندانش درود فرست و ما را در این ماه بر اوقات نمازهای پنج‌گانه آگاهی ده؛ با احکام و شرایط آن که مقرر فرموده‌ای، و واجباتش که لازم گردانده‌ای، و وظایفی که به آن‌ها موظف کرده‌ای، و هنگامه‌هایی که برای آن‌ها قرار داده‌ای.

ما را در نماز، با کسانی برابر ساز که مراتب بلند آن‌را دریافته‌اند و ارکان آن‌را حفظ می‌کنند و آن‌را در وقت خود، به شیوه‌ی بنده و فرستاده‌ی تو - که درودهای تو بر او و خاندانش باد - در رکوع و سجود و همه‌ی فضیلت‌های آن با کامل‌ترین وضو و در نهایت خشوع به جای می‌آورند.

توفیقمان ده که در این ماه، با نیکی و احسان، به سوی خویشان خود رویم، و با بخشش و عطایا از همسایگان خود دل‌جویی کنیم، و دارایی‌های خود را از حقوق مردم بپیراییم، و با جدا کردن زکات پاکیزه نماییم، و با کسی که از ما دوری گزیده آشتی کنیم. با آن‌که بر ما ستم نموده، از مقتضای انصاف در نگذریم، و با آن‌که با ما دشمنی ورزیده صلح کنیم، مگر کسی که در راه تو و برای تو با او دشمن شده‌ایم، که او دشمنی است که با وی دوستی نمی‌کنیم، و از حزبی است که با آن یک‌رنگ و یک‌دل نمی‌شویم.

ما را موفق کن که در این ماه با انجام دادن کارهای نیک و پسندیده خود را به تو نزدیک‌تر سازیم؛ اعمالی که با آن‌ها گناهان مان را بیامرزی و ما را از شروع به ناشایسته‌ها نگاه داری، تا هیچ‌یک از فرشتگان تو بیش از طاعت‌های گوناگون ما نزد تو طاعت نیاورند، و در انواع سبب‌های تقرب، به پای ما نرسند.

خدایا، من از تو می‌خواهم که به حق این ماه، و به حق هر فرشته‌ای که او را مقرب خود ساخته‌ای، و هر پیامبری که او را به رسالت فرستاده‌ای، و هر بنده‌ی صالحی که برگزیده‌ای و او از آغاز تا انجام این ماه در عبادتت کوشیده است، بر محمد(ص) و خاندانش درود فرستی و ما را شایسته‌ی آن کرامت کنی که به دوستان خود وعده فرموده‌ای، و از آن‌چه برای بندگان کوشا در اطاعت خود قرار داده‌ای، برخوردارمان سازی، و به رحمت خود ما را در صف آنانی درآوری که بالاترین مرتبه‌های بهشت را سزاوارند.

خدایا، محمد(ص) و خاندانش درود فرست و چنان کن که ما از کج‌روی در مسأله‌ی توحید تو، و کوتاهی در بزرگداشت تو، و شک در دین تو، و گم کردن راه تو، و غفلت از حرمت‌گزاری تو، و فریب خوردن از دشمن تو، شیطان‌رانده شده، برکنار مانیم.

خدایا، بر محمد(ص) و خاندانش درود فرست و هرگاه در هر یک از شب‌های این ماه بخشایش تو جمعی از بندگان را از بند عذاب رهایی بخشد و گذشت تو ایشان را ببخشد، ما را از جمله‌ی این بندگان قرار ده و در شمار بهترین کسانی درآور که با این ماه به سر برده‌اند و با آن همراهی کرده‌اند.

خدایا، بر محمد(ص) و خاندانش درود فرست و چون هلال این ماه ناپدید شود، گناهان ما را نیز محو نما، و چون روزهای آن به پایان رسد، آلودگی‌های ما را نیز از میان بردار، تا در حالی آنرا پشت سر گذاریم که تو ما را از هر خطا پیراسته‌ای و از هر گناه پاکیزه ساخته‌ای.

خدایا، بر محمد(ص) و خاندانش درود فرست و اگر در این ماه میانه‌روی پیشه نکرده‌ایم، ما را به راه میانه‌آور، و اگر از راه راست گردیده‌ایم، به راه راستمان بدار، و اگر دشمن تو، شیطان، ما را احاطه کرده است، از چنگ او رهایی مان بخش.

خدایا، این ماه را با عبادت ما آکنده ساز، و لحظه‌هایش را با طاعت ما بیارای، و ما را یاری کن که روزهایش را روزه بداریم و شب‌هایش را با نماز و نیاز و فروتنی و اظهار خاکساری در برابر تو به صبح آوریم، تا هیچ روزی آن بر غفلت ما، و هیچ شبی آن بر کوتاهی ما گواه نباشد.

خدایا، ما را در ماه‌ها و روزهای دیگر، و تا زنده‌ایم، این چنین قرار ده، و از آن بندگان شایسته‌ی خود گردان «آن‌ها که بهشت را به میراث می‌برند و در آن جاودانه می‌مانند» [سوره مؤمنون، آیه ۱۱] و آن‌ها که آن‌چه باید [در راه خدا] بدهند، می‌دهند، و در حالی به سوی پروردگارشان باز می‌گردند که دل‌هایشان هراسان است» [سوره مؤمنون، آیه ۶۰]؛ و از آن‌ها که «در کارهای نیک شتاب می‌ورزند و هم ایشان در آن‌ها بر یکدیگر سبقت می‌گیرند.» [سوره مؤمنون، آیه ۶۱]

خدایا، در هر وقت و در هر زمان و در هر حال، بر محمد(ص) و خاندانش درود فرست، به شمار درودهایی که بر دیگران فرستاده‌ای، و چندین برابرِ همه‌ی آن‌ها؛ چندان که جز تو کسی آن‌ها را شماره نتواند کرد، زیرا تو هر چه خواهی همان کنی.

(دعای چهل و چهارم صحیفه سجادیه)

امام صادق(ع) در نخستین شب ماه رمضان چنین دعا می‌نمود:

خداوند! این ماه مبارک، که قرآن را در آن فرو فرستاده‌ای و آنرا مایه‌ی هدایت مردم و نشانه‌هایی روشن از هدایت و فرقان قرار داده‌ای، فرارسید. پس، ما را در این ماه، سالم بدار و نیز آنرا برای ما سالم بدار و آنرا با آسانی و تن‌درستی از سوی خودت، از ما دریافت کن. ای که اندک را می‌گیری و پاداش بسیار می‌دهی! اندک را از من بپذیر!

خداوند! از تو می‌خواهم که به سوی هر نیکی، راهی و در برابر هر آن‌چه دوست نداری، باز دارنده‌ای برایم قرار دهی! ای مهربان‌ترین مهربانان؛ ای که از من و از گناهانی که در نهان انجام داده‌ام، چشم پوشیدی؛ ای آن‌که مرا به خاطر نافرمانی‌ها مؤاخذه نمودی! بیخشای، بیخشای، بیخشای، ای بزرگوار! خدا یا! پندم دادی، پند نگرفتم! از گناهانت بازم داشتی، دست برنداشتم! چه عذری دارم؟! پس بر من بیخشای، ای بزرگوار! بیخشای، بیخشای!

خداوند! از تو آسودگی را به هنگام مرگ و بخشایش را به هنگام حساب، می‌خواهم. بنده‌ات گناه بزرگ آورد. اینک، گذشت از سوی تو، نیکوست، ای شایسته‌ی تقوا و ای شایسته‌ی آمرزش! بیخشای، بیخشای! خداوند! من بنده‌ی تو و فرزند بنده و کنیز توام، ناتوانی که نیازمند رحمت توست؛ و تویی که بر بندگانت، توانگری و برکت را فرو می‌فرستی و چیره با اقتداری و کارهای بندگان را شمرده و روزی‌هایشان را تقسیم کرده‌ای و آنان را با زبان‌ها و رنگ‌های گوناگون، قرار داده‌ای، آفرینشی پس از آفرینشی. بندگان، نه دانش تو را دارند و نه قدرت تو را. همه‌ی ما نیازمند رحمت تویم. پس، روی رحمت را از من برنگردان و مرا در کار و امید و تقدیر خویش، از بندگان شایسته‌ات قرار بده!

خداوند! مرا به نیکوترین ماندن، باقی‌بدار و به بهترین فنا، فانی ساز: بر دوستی با دوستان و دشمنی با دشمنان و شوق به درگاهت و هراس از عظمتت و خشوع و وفا و تسلیم نسبت به خودت و باور به کتابت و پیروی از سنت فرستاده‌ات. خداوند! آن‌چه در دلم هست، از: شک و تردید، یا انکار و یأس، یا شادی بی‌جا و غرور، یا سرمستی و غرور، یا ریا و آوازه خواهی، یا دشمنی و نفاق، یا کفر و تبه‌کاری و نافرمانی، یا خودبزرگ بینی و یا هر چه که دوست نمی‌داری - پروردگارا - از تو می‌خواهم که آن‌ها را به ایمان به وعده‌ات، وفا به پیمان‌ت، رضا به تقدیرت، پارسایی در دنیا، شوق به آن‌چه پیش توست، بزرگواری، آرامش و توبه راستین، تبدیل کنی! ای پروردگار جهانیان! این‌ها را از تو می‌طلبم.

خدا یا! چون بردباری، نافرمانی‌ات می‌کنند و چون بزرگوار و بخشنده‌ای، فرمانت می‌برند، آن چنان‌که گویا نافرمانی‌ات نکرده‌اند. من و آن‌که نافرمانی تو نکرده است، ساکنان زمین تویم. پس با عطای خویش بر ما، بخشنده و خیررسان باش، ای مهربان‌ترین مهربانان! درود خدا بر محمد و خاندان او، درودی پیوسته و بی‌شمار، درودی که ارزش آن را کسی جز تو نداند، ای مهربان‌ترین مهربانان!

(برگرفته از کتاب «ماه خدا»، انتشارات دارالحدیث)